XXXI. Б 18

ХРОНИКА

на

ЕДНА ЧАСТЬ ОТЪ ЗУЛУМИТѢ

ИЗВЪРШЕНИ ОТЪ РАЗБОЙНИШКИ АРНАУТСКИ БАНДИ НАДЪ БЪЛГАРИТѢ ВЪ ДЕБЪРСКО

прѣзъ »хуриетската« 1909—1910 год.:

отъ 1. мартъ 1909. год. до 1. мартъ 1910. год.

МЕМОАРЪ

НА ДЕБЪРСКИТѢ ПРОСВѢТИТЕЛНИ ДРУЖБИ ВЪ БЪЛГАРИЯ ДО ГОСПОДА ПРѢДСТАВИТЕЛИТѢ НА ВЕЛИКИТѢ СИЛИ ВЪ СОФИЯ И ДО ГОСПОДА ПОСЛАННИЦИТѢ НА СЖЩИТѢ СИЛИ ВЪ ЦАРИГРАДЪ, ПОДАДЕНЪ ПРѢЗЪ МѢСЕЦЪ ЮНИЙ 1910. ГОД.

София
печ. „МАКЕДОНИЯ“.
1910.

ХРОНИКА

на

Една часть отъ зулумитѣ извършени отъ разбойнишки арнаутски банди надъ българитѣ въ дебърско прѣзъ „хуриетската“ 1909—1910 год: отъ 1. мартъ 1909 г. до 1 мартъ 1910 год.

Петь вѣка българитѣ въ Дебърско влачатъ тежки вериги на черно робство Това робство въ миналото тежеше надъ цѣлокупния български народъ. Сега една часть отъ него е вече свободна и напълно независима. Друга голѣма часть, обаче, още продължава да влачи това робство, макаръ и да води дълга епична борба за свобода. Борбата още не е свършена, защото източникътъ на тая борба — тиранията — продължава да сѫществува съ своята първа сила, само видоизмѣнена отъ 10. юний 1908. год.

Нѣй нѣма въ този мемоаръ да се занимаваме съ положението на всички българи въ Турция, а само съ положението на българитѣ въ единъ найзлочестъ кѫтъ на нашето общо отечество, а именно Дебърско, нашъ роденъ край.

Нѣма нужда да казваме, че патилата на българитѣ въ Дебърско и въ ония покрайнини, които граничатъ или сѫ близко до Албания, сѫ били и продължаватъ още да сѫ несравнено много по-голѣми и по-грозни, нежели ония на българитѣ отъ другитѣ покрайнини въ Македония и Одринско, — нѣма нужда да казваме това, защото извѣстно е на цѣлия свѣтъ, че въ тия покрайнини винаги е висѣлъ и сега още виси надъ главата на клетия българинъ ятаганътъ на дивия, хищнически и кървожаденъ арнаутинъ; тукъ българинътъ е живѣлъ и живѣе още въ ужасъ и трепетъ, несигуренъ ни на минута за своя животъ, имотъ и честь; всѣкѫдѣ другадѣ — лоша или добра — имало власть, въ Дебърско сѫществува тя само на име и тя е била не за да гарантира единъ сносенъ животъ на българитѣ, а да подхранва и насърчава дивитѣ разбойнически и всеразрушаващи инстинкти на арнаутитѣ.

Наистина, лѣтото отъ 10. юний 1908. год. нататъкъ мина въ излияния на чувства за по-свѣтло бъдеще, та за врѣме и албанцитѣ бѣха се отказали отъ разбойничеството. Сжщо така сравнително мирно мина и зимата прѣзъ 1909. год. Нъ арнаутитѣ разбрали конституцията като »интифакъ« (кратко примирие), каквито »интифаци« тѣ правили съ турцитѣ въ миналото твърдѣ често въ дадени моменти. Щомъ изтича, споредъ тѣхнитѣ разбирания, краткото врѣме на примирие, почватъ си стария занаятъ и то много по-дръзко и несравнено въ много по-голѣми размѣри, отколкото въ миналото и прѣзъ хамидовия режимъ.

Това наше твърдение, може би, ще се види чудно, но трѣба да заявимъ веднага и то най-категорично, че това е голата, макаръ и никому неприятна истина, това говорятъ съ нищо неопровержими факти. Като никога, прѣзъ лѣтото 1909. год., разбойническитѣ арнаутски банди сновѣха по бѣлъ день свободно и то не само по планинитѣ и клисуритѣ, а и по селата и бачилата; при това, тѣзи банди бѣха съставени не както въ миналото отъ по 5, 10, 15 души, а по 50, 100 и 200 души. Отрабиха цѣло Дебърско, особено Рѣка, дѣто не оставиха жива стока, а съ хиляди глави овце, кози, коне завлѣкоха въ Арнаутлука.

Прѣзъ зимата 1910. год. българското население въ Дебърско бѣ обзето отъ панически страхъ, понеже разбойнически банди почнаха да нападатъ дори града Дебъръ и почнаха да задигватъ по-заможнитѣ българи отъ селата и града въ плѣнъ за голѣми откупи. Властьта натло заяви на българитѣ, че тя нищо не може да направи, да се пазятъ тѣ самички, нъ не само не имъ даваше оржжие за отбрана, а имъ отнимаше и онова, което имаха; освѣнъ това тя и заплашваше населението, което взе да се оплаква на централната власть и въ Битоля на валията, че прѣдставителитѣ му, избрани отъ него да изразятъ болкитѣ му и нечутитѣ страдания прѣдъ централ-

ната власть, ще бѫдатъ изпратени въ заточение, ако не прѣстанатъ да се оплакватъ и ако не оттеглятъ направенитѣ оплаквания и не заяватъ, че живѣятъ щастливо и благополучно.

Нито централната власть, нито мѣстната прѣдприеха нѣщо за прѣслѣдване, залавяне и наказание на разбойницитѣ, макаръ и тѣ да сѫ познати на цѣлъ свѣтъ, нито за повръщане на отнетата стока, нито за обезщетение на пострадалитѣ. Прѣзъ зимата 1910. год. гурбетчиитѣ трѣбаше да пазятъ сами себе си и кѫщитѣ си отъ нападения на разбойнишкитѣ арнаутски банди, като нареждаше всѣка кѫща стража. Цѣлата зима хората не можаха да спятъ отъ страхъ, тревога и бдителность.

Особено тежи надъ българското население *деруджеджилъка* и още нѣкои други срѣдне-вѣковни институти, за които по-обстойно се говори въ »*Петицията подадена отъ българитѣ изъ Дебърски санджакъ на Господа Прѣдставителитѣ на Великитѣ сили въ София и на Господа Посланицитѣ на сѫщитѣ сили въ Цариградъ отъ Бюрото, избрано въ публичното събрание на Дебранитѣ — българи, станало на 18. май 1908. год.* Деруджиитѣ, наричани още сеймени, поляци, насила се натрапватъ на селянитѣ, получаватъ айлъкъ (заплата), колкото искатъ, налагатъ глоби и данъци, тероризиратъ населението, служатъ за ятаци на разбойницитѣ, — съ една дума, тѣ сѫ пълни господари на имота, живота и честьта на българитѣ, тѣ сѫ втори султани по-грозни отъ Хамида. Тѣзи изедници не прѣкѫснаха и още не прѣкѫсватъ да терзаятъ българитѣ — за тѣхъ думата *хуриетъ* служи за подигртвка.

Трѣба при това да прибавимъ, че въ настоящия меморандумъ ний излагаме въ хронологически редъ само една часть отъ по-крупнитѣ и по-извѣстни зулуми, които сѫ намѣрили мѣсто въ в. «Дебърски гласъ». Ако изброенитѣ зулуми показватъ, колко грозно е положението на Дебърския българинъ, които сѫ една малка часть отъ патилата му, то каква

ужасна картина бихме имали прѣдъ себе си, ако бѣ възможно да изложимъ подробно и изчерпателно всички зулуми.

Слѣдъ казанитѣ нѣколко общи думи по положението на българитѣ въ Дебърски край, пристжпваме къмъ излагане на зулумитѣ, които ни сж познати, прѣзъ «хуриетската» 1909/1910. г., а именно отъ м. мартъ 1909. г. до сжщия мѣсецъ 1910. г.

Ето тѣзи зулуми.

Мартъ 1909 г.

1. На 1 мартъ въ с. Върбница се е явилъ прочутия разбойникъ Азисъ Джека отъ с. Горица и е поискалъ «айлъка» за дерудаджийството си, а сжщо така и по една бѣла меджидия за свадба. Единъ селянинъ, защото посмѣялъ да му възрази, че той нѣма право, нито върху едното, нито върху другото, разбойникътъ се захвалилъ да му отмъсти и го направилъ слѣдъ нѣколко врѣме: откралъ му вола и кравата. Селянитѣ се оплакали на властьта, която въ случая нищо не е направила, защото Азисъ Джека е събралъ главатаритѣ на разбойническитѣ арнаутски банди и ги убѣждавалъ да се подигнатъ противъ новия режимъ.

Заб. Азисъ Джека е братъ на Муставъ Джека, който прѣди 2—3 години задигна едно момче отъ с. Банища и му изкърти зжбитѣ, слѣдъ което и взе откупъ 60 лири турски.

2. На 3. с. м. въ Дримкола бюлюкбашията Дине Дема стрѣлялъ върху единъ продавачъ на ябълки, но вмѣсто продавача ударилъ двама кираджии, отъ които единия починалъ отъ раната си. Бюлюкбашията избѣгалъ въ арнаутлука.

3. *На 4. сжщи м.* въ гр. Дебръ Садула Зенилаговъ Стрѣзимировски, познатъ кръвникъ арнаутинъ, е изпждилъ отъ собствената ѝ кжща мащехата на Търпета Гиргиновъ. Той разтурилъ кжщата и на нейно мѣсто направилъ нова и си се настанилъ. Търпе Гиргиновъ е подалъ харзовалъ до властьта

която вмѣсто да възстанови правото на истинската стопанка на имота, оставила харзовала »миндеръ алтънда«.

4. На 7 с. м. прѣзъ нощьта въ с. Кърчища сж се промъкнали Шакиръ Дема и Алилъ Сарачъ и, слѣдъ като сж пробили два дувара на кжщата на Милошъ Георгиевъ, сж завлѣкли вола и кравата му. Стореното отъ Шакиръ Дема се дължи на обстоятелството, че ужъ Милошъ се противопоставилъ противъ назначаването му за полякъ въ селото, какъвто е билъ по-рано.

5. *На 23 с. м.* въ мѣстностьта »Росопечки ливади« разбойници сж били единъ кираджия, който е отивалъ за пжтници въ Скопе.

6. на 25. с. м. въ с. Селце (Рѣка) се получило едно писмо отъ бившия дерудаджия въ селото, Метаалия, прочутъ разбойникъ, съ което е заплашвалъ селянитѣ, че, ако не му дадатъ 30 лири въ едносѣдмиченъ срокъ, щѣлъ да дойде съ бандата си въ селото и щѣлъ да имъ задигне стоката.

7. На 26, 27 и 28 с. м. въ с. с. Бѣличица, Вълковия, Кичиница и др. Горно-Рѣконски села сж били посрѣдъ бѣлъ день посѣтявани отъ прочутия разбойникъ Джеладинъ Сеферъ, отъ когото е пропищѣло цѣло Дебърско и е взелъ по 20, 30, 40 и по-вече лири. Мнозина отъ селянитѣ, които сж се опрѣли на тоя разбойникъ, сж били бити най-жестоко.

8. *На 29. с. м.* на първия день на Великдень въ с. Макелари (Поле) разбойници сж нападнали кжщата на вдовицата Кузманица. Тя е познала и извикала единъ отъ разбойницитѣ по име, поради което познатиятъ арнаутинъ я билъ ударилъ съ кундака на пушката си по главата, набилъ дъщеря ѝ и избѣгалъ, като оставилъ бититѣ въ несъзнание.

9. *На 29. и 30 с. м.* селата Деоляни, Жрбеле, Обоки, Макелари, Поцесте, Кърчища, Банища и др. Полски села били нападнати отъ разбойнически банди, на брой около 1000 души арнаути, които сж

се настанили по кжщята и почнали да грабятъ и да разполагатъ съ имотитѣ на селянитѣ като у дома си.

10. На 31. с. м. въ гр. Дебъръ арнаутитѣ тържествуващи, че имъ се изпълнила волята — пропжждането на мютесерифина и джандармерийския бинбашия по причина, че сж пошскали войска отъ Битоля за усмиряване на арнаутитѣ — сж почнали да безчинствуватъ. Въ този день 5-6 души арнаути отъ града търгнали за грабежъ изъ българската махала отъ кжща на кжща. Отишли въ двора на на българската черква, кждѣто имало хоро́, и се опитали да се хванатъ да играятъ между момитѣ. Мжжетѣ и женитѣ сж се одръпнали и разтурили хоро́то. И защото заптиитѣ — поставени да пазятъ редъ и тишина — забѣлѣзали на арнаутитѣ да оставятъ спокойни българитѣ да се веселятъ, арнаутитѣ почнали да стрѣлятъ, поради което настанала ужасна паника въ събора. Властьта е арестувала арнаутитѣ, но на другия день пакъ ги е пуснала.

Априлъ 1909 г.

1. *На 5. априлъ 1909 г.* арнаути, подъ водителството на разбойника Шакиръ, сж влѣзли въ много села на района Поле. Най-много пострадало селото Кърчища, въ което прѣзъ стария режимъ е билъ дерудаджия Шакиръ. Въ това село разбойницитѣ яли, пили, грабили, буйствували, заплашвали, щото селянитѣ сж били принудени да напустнатъ домоветѣ си и да оставятъ пълни господари на имотитѣ си арнаутитѣ. Причиненитѣ загуби на това село сж били голѣми.

2. *На 12. априлъ 1909. г.* вечерьта въ чисто българското село Елевци, което се намира на ½ часъ отъ града е била нападната една българска кжща отъ арнаути — бандити. Слѣдъ като сж пробили стѣната, измъкнали сж нѣколко кози.

3. *На 13. с. м.* прѣзъ нощьта една банда, подъ началството на разбойника Металия, подпалила въ

с. Селце (Рѣка) училището отвѫтрѣ, затворила вратитѣ и се оттеглила въ мѣстностьта »Заделъ«, за да се любува на пожара и да не остави селянитѣ да гасятъ. Когато селянитѣ се притекли да гасятъ, разбойницитѣ почнали да гърмятъ върху тѣхъ, поради което селянитѣ сѫ били принудени да оставятъ училището имъ да изгори до основитѣ.

Слѣдъ тоя подвигъ Металия се явилъ въ с. Лазарополе, отъ кѫдѣто още прѣдъ Великдень е искалъ да му платятъ дерудаджилъка, но конституционния клубъ му попрѣчилъ. Той пратилъ едно писмо до селянитѣ, въ което между другото е писалъ: »Да не мислите, че хуриета нѣщо ще ви помогне: хуриета вече е погребанъ, и всичко ще си върви по старому«.

4. На 15. срѣщу 16. м. въ 6 часа по турски, по срѣдъ нощь, една разбойническа банда пробила зида на кѫщата на Добе Томовъ отъ с. Галичникъ, въ която била усѣтена, та не е успѣла нищо да задигне.

5. На 17. с. м. въ с. Райчица, на ¼ часъ отъ Дебъръ, е била нападната кѫщата на нѣкой си Андрея . . . Но крадцитѣ, въ желанието си да задигнатъ всичкия едъръ добитъкъ на Андрея и да го обератъ, когато пробивали стѣната, биле усѣтени отъ комшиитѣ на Андрея, които веднага сѫ открили огънь върху тѣхъ. Разбойницитѣ сѫ сполучили да задигнатъ само нѣколко дрехи.

6. На 17. т. м. нѣколко младежи отъ златарския еснафъ въ града били се събрали въ дюкяна на Кипро Саревъ, за да погулятъ по случай празднеството за възкачването на новия султанъ на прѣстола. Когато сѫ се веселили, се явилъ извѣстниятъ на българитѣ турчинъ отъ града Адраманъ Абдурамановъ, който отишелъ при тѣхъ и похлопалъ на вратата, за да му отворятъ. Щомъ му отварятъ, той изважда револвера и имъ запрѣщава да се веселятъ, като имъ каза, че за него и другаритѣ му още не дошелъ *Московъ*, та да може да търпи подобно нѣщо:

да се веселятъ българитѣ прѣдъ очитѣ на турцитѣ. Подъ страхъ да не би да стрѣля, младежитѣ затворили дюкяна и се прибрали въ кжщи. Сжщата вечерь той, Абдурамановъ, когато минавала военната музика, на чело съ каймакамина, Али Барутъ, кадията, мюфтията, мнозина чиновници и офицери, а заедно съ тѣхъ и народа, за да прави демонстрации, по случай възкачването на прѣстола на новия султанъ, на главната улица той се изпрѣчва прѣдъ капелмейстера и, като го хваща съ едната ржка за яката, а съ другата насочва револвера въ гърдитѣ му, заповѣдалъ му да каже на войницитѣ да не свирятъ изъ улицитѣ, и по адресъ на всички присжтствующи изсипва купъ псувни. И всичко това прѣдъ очитѣ на властьта, която и до днесъ не му е направила нищо, защото се страхува отъ него, защото минава за най-голѣмъ бабаитинъ въ града, е изразитель на накипѣлитѣ чувства на »старитѣ« и малесорцитѣ, които още очакватъ »баба« си да се възкачи на прѣстола и да направи чудеса, а на тѣхъ да имъ позволи да бандитствуватъ.

7. На 23. априлъ въ Малесия (Албания) имало митингъ (джульусъ) при гробищата »Вори-Шупенъ-Уасъ«. Говорилъ е Пренкъ-паша — извѣстенъ на читателитѣ на »Дебърски гласъ« реакционеръ. Въ този митингъ се е взела резолюция — веднага да заминатъ 5000 — 6000 души арнаути за Солунъ и искатъ освобождаването на Абдулъ Хамида, *ако не — сѣчь на християнитѣ въ Дебъръ и околията.*

8. Вчера пристигнаха отъ с. Върбница селяни, които съобщиха господину инспектору Д. Илиеву, че Азисъ Джека изъ Горица (Малесия) го търси да го убие. Живота му тукъ е въ опасность, както и на г. г. учителитѣ, които сж готови да прѣкратятъ занятията.

9. Джелялединъ Сеферъ задигна двама апсове отъ Рѣка и иска откупъ. Всички дерудаджии сж по селата и искатъ »ульефе«.

10. На 19. априлъ, въ българската черква имаше молебенъ по случай възкачването на прѣстола на новия султанъ. Присѫтствуваха началникътъ на жандармерията тукъ съ трима полицаи. За това, че сѫ влѣзли въ черква, сѫ били бити отъ жандаритѣ, понеже станали »гяури«.

Май 1909 г.

1. *На 10. май* с. г. пристигналъ единъ арнаутинъ, изпратенъ отъ бившитѣ дерудаджии на с. Галичникъ, на име Байрамъ Гьона отъ с. Калисъ и Исеинъ Дрея отъ с. Дарда и донесли писмо на Василъ Чоланчевъ, въ което прѣдлагали да бѫдѫтъ дерудджии въ селото. Чоланчевъ имъ е отговорилъ: »Азъ мисля, че тая година има хуриетъ, та не ще има разбойници. Тая година на дерудаджии пари не даваме«.

2. *На 11 май* нѣколцина рѣканци, връщайки се отъ чужбина, по пѫтя близо до Скопие били нападнати и обрани отъ съпѫтницитѣ си турци, които взели и товаренитѣ имъ конье и избѣгали въ планината. Пострадалитѣ сѫ се оплакали на властьта, нъ тя нищо не е направила.

3. *На 12. с. м.* разбойникътъ Саль Дуда отъ с. Рѣчь (Долно-Дебърско) задигналъ отъ близкитѣ християнски села 600 глави дребенъ добитъкъ и се скрилъ пъ непроходимитѣ гори на Албания.

4. *Сѫщиятъ день* разбойници отъ прѣдѣла Кидна сѫ задигнали по срѣдъ бѣлъ день отъ стадото на Тръпко Гиновски отъ Галичникъ 200 овци съ ягнетата и 80 яловици отъ стадото на Михаилъ Чала, като сѫ ги избирали една по една.

5. На 15. т. м. онбашията Адемъ е взелъ пушката на Христо Иосифовъ отъ с. Лазорополе, когато той е отивалъ на бачилото си. На възраженията, че пушката му е потрѣбна да си варди стадото отъ диви звѣрове и разбойници, онбашията му казалъ: »ти си комита«.

6. *На 15. май* Адемъ онбаши съ 10 души аскеръ и единъ заптия е пристигналъ въ Лазарополе и почналъ да събира даждието »бедель« съ тероръ, по старому. Селянитѣ и кмета отказали да плащатъ данъка, поради това, че било рѣшено отъ парламента войници да ходятъ. Адемъ имъ заявилъ: »А бе гяури, още ли мислите комитското врѣме? Тука не е млада Турция; тя има работа въ Солунъ, а не въ Дебъръ«.

7. *На — май* с. г. прочутиятъ разбойникъ Металия посрѣдъ день е задигналъ 16 коня на Ивана Гурджоски с. Селци (Рѣка).

8. Бившитѣ дерудеджии въ сѫщото село сѫ заплашвали селския кметъ, за да ги приеме отново за дерудавжии, нъ селянитѣ категорически сѫ имъ отказали.

9. *На — май* с. г. разбойници сѫ задигнали 6 коня отъ близкитѣ села до Влаинища и ударили прѣзъ планината. Пѫтници християни сѫ ги забѣлѣзали и почнали да гърмятъ по разбойницитѣ, но безуспѣшно.

10. *На — май* с. г. разбойници сѫ нападнали стадата на Михаилъ Чола и Търпка Гиновски и задигнали 400 — 500 овци.

11. Моля, дайте мѣсто въ вѣстника на долната дописка, за да се види, кой е прѣкия виновникъ на неволитѣ на Кърчищани и кой е причината на малодушието на нещастнитѣ селяни.

Прѣзъ мѣсецъ априлъ т. г. дадохме харзовалъ, както ви бѣше по-рано съобщено, тука на турското агенство, за кражбата, станала въ кѫщата на Милошъ Георгиевъ, нашъ съселенинъ. Харзовалътъ го подписахме 25 души. Главно бѣше насочено оплакването ни противъ Алилъ Сарачъ отъ сѫщото село, който е ятакъ и сдружникъ на Шакиръ Дема и цѣлата банда разбойници. Вслѣдствие на нашето оплакване, властьта въ Дебъръ повикала посоченията разбойникъ да го разслѣдва, като го задържала въ прѣдварителенъ арестъ. На другия день властьта по-

викала кефайлията (кмета) въ с. Кърчища, Якимъ Томовъ, да узнае истината отъ него по нашето оплакване. Слѣдовательтъ питалъ кмета, за какъвъ знае Алилъ Сарача — за честенъ или за нечестенъ човѣкъ. Якимъ казалъ, че отъ него по-честенъ (?) другъ не познава въ селото. Но ето да Ви кажа, защо тоя доленъ човѣкъ е далъ такава атестация за Алилъ Сарача. Досега, каквото убийство и кражба е ставало, то той — кмета — е билъ прѣдупрѣждаванъ отъ разбойницитѣ за това и ги улеснявалъ. Ако сега рече да каже истината, разбойницитѣ ще извадятъ наявѣ всичкитѣ му кирливи ризи. Ето защо, едно отъ страхъ, и той да не попадне подъ атговорность, понеже всички глоби, наказания и разбойничества сѫ ставали съ негово знание и съгласие, друго отъ страхъ да не го убиятъ разбойницитѣ, той крие истината.

Слѣдъ като Алилъ Сарачъ лежалъ въ затвора 15 дена, властьта повикала на ново кмета — сега заедно съ стареитѣ — на слѣдствие. Сега далъ сѫщитѣ показания, както и по-прѣди, като прѣдварително нагласилъ работата съ стареитѣ така, щото и тѣ да държатъ »исо« на неговитѣ показания. А защо това сѫ направили селенитѣ? Много лесно ще си обясишъ, любезни читателю, тази работа, особено, ако си отъ Дебърско. Заплашилъ селенитѣ, че ако кажатъ истината, за единъ волъ и една крава на Милоша, ще отиде всичкия добитъкъ въ селото и че разбойницитѣ всички селени ще ги изгорятъ живи.

За всички тия бѣди на селото главенъ виновникъ е кмета. Че той е подълъ и доносчикъ, ний узнахме още когато изпѫдихме Дине Дема отъ дерудеджилъка прѣзъ мѣсецъ януарий т. г. Това извърши, както е вече извѣстно, една дванадесеточленна комисия, избрана отъ цѣлото село. Всичко, каквото се говорѣше въ тая комисия, тоя доленъ човѣкъ — кмета — все докладваше на Демовци. Той е казвалъ на Демовци, че за всичко, което става противъ тѣхъ въ селото, причината е Милошъ Георгиевъ, защото,

като честенъ човѣкъ, говорѣше правото. Тоя подълъ човѣкъ, — кмета — когато прѣдложи комисията да заседава у него, като кметъ въ село, отказа да ни приеме въ кжщи, защото се боеще да не се научи Шакиръ-Дема за това. Казваше ни: »Азъ не мога да ви приема въ кжщата да се рѣшаватъ противни работи за Демовци, да не ми се сърдятъ; азъ искамъ да живѣя съ тѣхъ, азъ не ходя като васъ въ София«. Бѣхме принудени да идемъ въ друга кжща.

Юний 1909 г.

1. *На 8. юний 1909. г.* на Аврама Соломоновъ отъ с. Моврово разбойници сж му задигнали отъ стадото му 200 овци яловици.

2. *На 14 юний с. г.* разбойници сж задигнали отъ стадото на Иована Филиповски отъ с. Галичникъ 195 овци, овчаритѣ му набили до смърть.

3. *На 16. юний с. г.* 7—8 души разбойници сж се опитали да задигнатъ овцетѣ на Трѣпко Гиновски, нъ благодарение че овчаритѣ му били турци, добрѣ въоржжени, разбойницитѣ били прогонени.

4. *На 18 юний* с. г. разбойници убили овчаритѣ Стефанъ Шукриовски и Израелъ Трифуновъ Карговски, отъ с. Галичникъ.

5. На с. дата разбойници сж нападнали стадото на Иована Филиповски отъ с. Галичникъ и му задигнали 600 овци.

7. На другия день 19. с. м. разбойницитѣ сж се опитали да задигнатъ и останалитѣ му 150 овци, нъ аскера, който билъ по това врѣме на близо ги прогонилъ.

8. *На 20. юний с. г.* 10 души разбойници сж нападнали нѣколцина пжтници гурбетчии въ планината Влайница и сж ги обрали. Пжтницитѣ сж били прѣсрѣщнати отъ 20 души разбойници близу до Гостиваръ, когато тѣзи послѣднитѣ карали 150 крадени коне.

9. На с. д. на Иована Главина отъ с. Галичникъ разбойници му сж задигнали 180 овци, когато пасѣли въ Никифоровата планина.

10. *На 28. юний с. г.* разбойници арнаути сж се опитали да задигнатъ едрия добитъкъ на Якимъ. Георгиевъ отъ с. Макелари (Поле), нъ били усѣтени отъ домакиня. Снлянитѣ се притекли на помощь и прогонили разбойницитѣ.

11. *На — юний с. г.* Акибъ бей, забитинъ въ Галичникъ, придруженъ отъ сърбоманитѣ Павле Хаджиевски и Дръ Исо, сж отивали по бачилата да събиратъ оржжието на овчаритѣ.

12. На — юний Стрѣзо Костовъ Юруковъ, връщайки се отъ Битоля за дома, билъ убитъ съ три куршума на разстояние 4 часа отъ Битоля. Той бѣше овчаръ на Якова Байрамовски. Убийството е било извършено отъ поляцитѣ пазители на мѣстностьта, които сж искали да убиятъ Якова Байрамовски Убийцитѣ не сж били заловени отъ властьта, макаръ и да й били посочени.

Юлий 1909 г.

1. *На 12. юлий 1909 г.* разбойници арнаути сж нападнали ергелето на Змейка Рафаиловъ отъ с. Галичникъ и сж задигнали 4 отъ най-хубавитѣ му коне.

2. *На 15. с. м.* разбойници сж откраднали 3 коня на Апостолъ Гиновски.

3. *На с. д.* една чета работници арнаути сж задигнали на Ивана Филиповски 3 коня и една кобила, оцѣнена за 80 лири турски. На пострадалия и пръди му заграбиха овцѣтѣ и коньетѣ му.

4. *На 16. с. м.* разбойници сж задигнали на Лазара Муратовски отъ с. Галичникъ 200 овци и 4 коня. Злочинството е станало прѣзъ нощьта, когато у пострадалия сж били нагости делегатитѣ арнаути, които се вращали отъ конгреса въ Дебъръ. Лазаръ

се оплакалъ на мютесерифина въ Дебъръ, нъ нищо не послѣдвало за повръщане на заграбеното или за залавяне на разбойницитѣ.

5. *На 16. с. м.* чаушинътъ отъ поста »Мерсимбеговъ ханъ« е билъ немилостиво азата на с. Дрѣнокъ Гюро Тачасковъ, защото селския полякъ Божилъ — бившъ четникъ — е носилъ манлихерка, когато покрай сжщия полицейски постъ минаватъ всѣки дневно стотици въорѫжени до зѫби арнаути.

6. *На 17. с. м.* нѣколко заптии, между които е билъ и бившия полякъ въ село Дрѣнокъ, Маличъ Джека, сѫ спрѣли учителя отъ с. Дрѣнокъ Ив. п. Станковъ и сѫ искали да вематъ товарения му конь, като казвали, че билъ потрѣбенъ за конгресиститѣ, че това вършели по заповѣдь отъ Дебъръ. Учителя се съпротивилъ. Заптиитѣ се съгласили да отстѫпятъ срѣщу 8 гроша рушветъ.

7. *На 18. с. м.* разбойницитѣ Рашитъ Кария отъ с. Дарла, Имеръ Садикъ отъ с. село и Байрамъ Лами отъ с. Калисъ убиха двамата овчари на Ивана Филиповски и задигнаха 600 овци. Убийцитѣ свободно се разхождатъ прѣдъ очитѣ на властьта.

8. *18. с. м.* вечерьта разбойници стрѣляли на Аврама Томовски, кметъ въ с. Галичникъ, въ мѣстностьта »Песя-горица« при чешмата, когато той се е връшалъ отъ гр. Дебъръ съ нѣколко души селяни.

9. *Кои Лазоровци пострадали*

За 10—15 дни разбойницитѣ Рамъ Дукъ и Синанъ Вешъ задигнали отъ с. Лазорополе 13 конье, а именно на

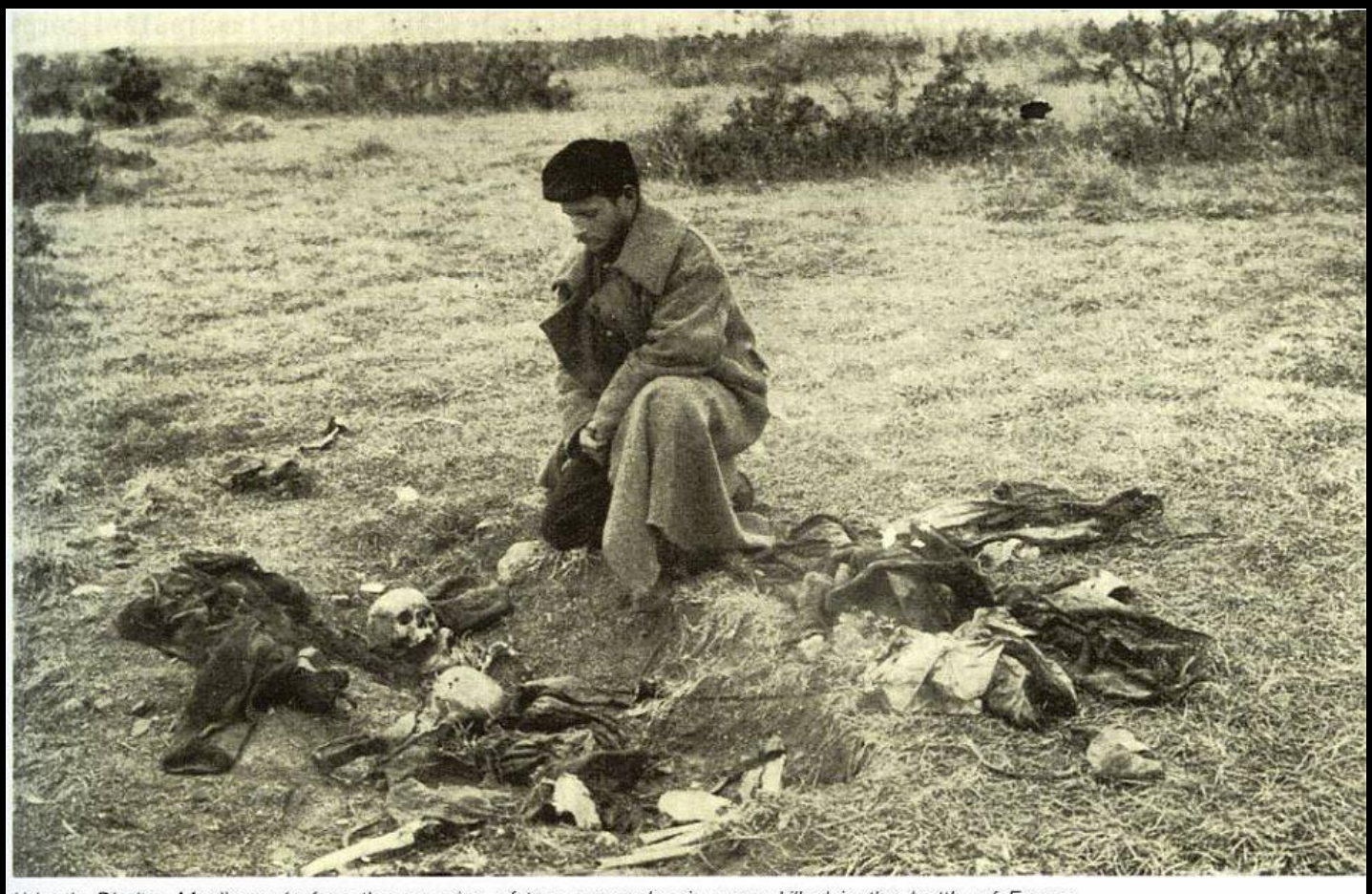
Мелко Дойчиновъ	2	коня
Митре Ивановъ Усковъ	1	„
Теофилъ Башлакъ	1	„
Геле Хаджиевски	2	„
Търпко Зурла	2	„
Коста Степановъ	3	„
Данаилъ Путевски	1	„
и Аврамъ Узуновски	1	„
Всичко	15	коня

Още стотици книги на дейци родени в географска област Македония може да намерите на:

www.strumski.com

Библиотека „Струмски"
е създадена в памет на
загиналите за Родината.

Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres